

İZMİR ULUSLARARASI SERAMİK SEMPOZYUMU BU YIL YENİDEN: TERRA SİGİLLATA SEMPOZYUM 2007

Neredeyse dokuz bin yıllık seramik üretim geleneği bulunan ülkemizde, Çağdaş Seramik Sanatının ve seramik endüstrisinin gelişimi son yıllarda büyük bir ivme kazanmıştır. Ancak bu sanatımızın yurt dışında tanıtımında, devlet veya özel sponsor desteği konusunda çok da şanslı olduğu söylenemez. Bu nedenle bu alanda ki üretimin nicelik ve nitelik olarak başarısı ulusal boyutlar içinde kalmaktadır. Oysa endüstrimiz ürün kalitesi olarak ülkemiz sınırlarını aşmış ve dünya pazarlarına açılmıştır. Bir sektörün gelişmiş endüstrisinin bulunması genellikle ona paralel olarak sanatının da çığa yükseltmesini sağlamaktadır. Seramik sanatının gelişimine destek konusunda Eczacıbaşı ve Çanakkale Seramik vb. kuruluşlar öncü görevi üstlenmişlerdir. Özellikle genç kuşak sanatçıları yüreklendiren çeşitli etkinliklere verilen desteğin genişleyerek sürmesi ve diğer kuruluşlarca da örnek alınması sanat ve endüstrinin zaman içinde dengeli ve gerçek bir alışveriş içine girmesini de sağlayacaktır.

Genellikle seramik üreten bir fabrikanın, bir yerel yönetimin ya da bir eğitim kurumunun öncülüğünde gerçekleştirilen uluslararası sanatçı buluşmaları, özellikle genç kuşak sanatçılarımıza dünya ölçütlerinde ve gerçek anlamda kendilerini sinayabilme, ülkeler arası diyaloglar geliştirebilme fırsatı vermektedir. Öte yandan sanat yapıtının, hele seramikten olanının, taşınma zorluğu düşünülüğünde; workshop ve sempozyumların önemi daha iyi anlaşılabilir. Bu türlü buluşmalarda, yapıt yerine, sanatçının seyahat etmesi, hem daha pratik, hem de sanatçıların diyalogu açısından, etkinliği daha verimli kılmaktadır. Bu tür etkinliklerin tüm dünyada, özellikle de Orta Avrupa ülkelerinde porselen cam yada refrakter fabrikalarında otuz beş, kırk yıldan beri düzenlendiklerini biliyoruz. Böylece, birkaç bin nüfuslu kasabalar bile, zaman içinde, hem paha biçilmez zenginlikte uluslararası koleksiyonlara sahip olmakta, hem de adını tüm dünyaya duyurmaktadır. Ülkemizde de Çanakkale Seramik de 1997 ve 2002 yıllarında gerçekleştirdiği iki etkinlikle Çan kasabasının adını sanat dünyasına duyurmuştur.

Hazırlıklarına 1996 yılında başladığımız ve 1997 yılından bu yana kesintisiz olarak altı kez düzenlemeyi başardığımız İzmir Uluslararası Seramik Sempozyumu alanında ilk örnekti. Her yıl Eylül ayında Dokuz Eylül Üniversitesinin Seferihisar Öğrenci Eğitim Tesislerinde, yirmi günlük workshop ve konaklama kısmını organize ettiğimiz bu etkinlik, İzmir Resim Heykel Müzesi Galerisinde açtığımız bir sergi ile sonlanıyordu. Sergilenen çalışmaların tümü workshop sırasında ve bize sponsorluk yapan seramik fabrikalarından sağladığımız malzemelerle üretiliyordu. Başta Çanakkale Seramik ve Eczacıbaşı Seramik fabrikaları olmak üzere Aslan Tuğla, Kütahya Porselen, Serel gibi sektördeki bir çok firma bu konuda desteklerini yıllar boyu esirgemediler.

Bu sempozyuma altı yılda, dünyanın beş kıtasından, 28 ülkeden 78 davetli sanatçı katıldı. 1284 parça ve 241 yapıttan oluşan çok değerli bir koleksiyon üniversitemize kazandırılmıştır. Seramik sempozyumunun katılımcıları ülkelerinin ve seramik dünyasının bilinen isimleri olan, çoğunlukla da üniversitelerin güzel sanatlar fakültelerinde ya da çeşitli eğitim kurumlarında görev yapan seramik sanatçılarından oluşmakta idi.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, ülkemizin tanıtımı için ayrı bir önem taşıyan bu tür organizasyonların benzerleri bir çok ülkede yapılmakta ve özellikle yerel yönetimlerce ciddi biçimde desteklenmektedir. Böylece hem kentin kültürel yaşamına Uluslararası boyutta bir canlılık sağlanmış hem de kentin kamusal alanları nitelikli sanat yapıtlarıyla donanmış olmaktadır. Yerel yönetimlerin katkı koyma hevesliliği konusunda, küçük ve tanıtıma gereksinim duyan yerleşim birimleri daha şanslı olmaktadır. İzmir ise ülkemizin üçüncü büyük kenti olmasına karşın, kent olarak yeterince kültür turizmi potansiyeline sahip olmadığı gibi ;seramik geleneği de bulunmamaktadır. Ancak zaman içinde İzmirli yerel yönetimlerin, kendi alanında ciddi bir etkinlik olarak ve haklı biçimde dünyada kendinden söz ettirmeye başlamış bu etkinliğin, gelecek yıllarda multidisipliner bir sanat şenliği haline dönüşerek sürmesi için gerekli duyarlık ve sahiplenmeyi göstereceklerine, dolayısı ile İzmir'in bu ve benzeri etkinliklerle gelecekte bir kültür ve dünya kenti olarak anılacağına inanıyoruz.

İzmir Uluslar arası Seramik Sempozyumu koleksiyonunun, İzmir kentinde kurulacak bir Çağdaş Sanat Müzesi kapsamında değerlendirilmesi ya da planlamasını yapmaya çalıştığımız,Seramik Araştırmaları ve Uygulamaları Merkezi bünyesinde oluşturulacak bir müze ile en kısa sürede sanatseverlerle buluşması için çaba ve girişimlerimiz sürmektedir.

Bu girişim ve çabalarımız bir yandan sürerken bu yıl 11-24 Eylül tarihlerinde Karacasu Eğitim ve Geliştirme Vakfı'nın destekleri ile ilk defa bir konsept ile “ Karacasu Toprağından Terra Sigillata Sempozyumu “ düzenleme girişiminde bulunduk. Bu konuda, gerek teknolojik araştırmaları bulunan, gerekse bu malzemeyi sanatsal çalışmalarında öne çıkaran, çeşitli ülkelerden teknolojik-akademisyen- sanatçıları üniversitemize ait İzmir/ Ürkmez' de bulunan Eğitim ve Dinlenme Tesislerinde bir workshop'ta buluşturduk.

Üniversitede geçen, 23 yılımın son 15 yılını, eski seramiklerin üretim teknolojilerini araştırmaya ve aynı yöntemleri kullanarak yeniden üretme çalışmalarına ayırdım; hatta, bireysel üretimlerimde bile geçmişin üretim malzemeleri ile, üretim ve pişirim tekniklerini kullanmaya başladım. Bu bağlamda edindiğim bilgiler ışığında rahatlıkla soylenebilecek şey şudur:

Terra Sigillata, Akdenizli çömlekçilerin buluşu ve seramik sanatına bir armağandır.Şüphesiz ki Hindistan'dan Amerikan Pueblo çömlekçiliğine dek uzanan bir teknik benzerlik ve kardeşliği burada yadsımadan, bu sav bir anlam ve doğruluk taşıyabilir.

Özellikle Terra Sigillata Astarı konusunda; Anadolu'nun seramik tarihine bakıldığında, seramik astarının zaman içinde, nasıl bir gelişim göstererek, malzeme kalitesinin yükseldiği ve rafine hale geldiği, seramik yüzeyinin perdahlama ile değil, astarın yapısının kazandığı nitelik ile, düzgünlük ve parlaklık kazandığını gözleyerek, ve deneylerle pekiştirerek, zaman içinde, önemli veriler elde ettik.

Gerçekten de geniş bir zaman diliminde, Batı ve Orta Anadolu'nun değişik bölgelerinde çömlekçi kili olarak kullanılan malzemelerden edinerek, bunlardan Antik zinter astar yapımı için elverişli olup olmadıkları konusunda testler yaptık. Bunlar

arasında, Avanos, Akşehir, Urganlı, Menemen, Gökeyüp, Karacasu killeri vardı. Bu çalışmalar sonunda elde ettiğimiz verilere göre Karacasu kilinden doğal parlaklık ve tane inceliği bakımından Attika bölgesinin yüksek kaliteli zinter astarı ile boy ölçüşecek özellikte zinter astar yani Terra Sigillata yapılabileceğini; bunun yapıldığı kil malzemenin, Karacasu çömlekçilerinin kullandığı, Yazır toprağı olduğunu söyleyebiliyoruz. İşte bu nedenle, bu yıl düzenlediğimiz Terra Sigillata Sempozyumunun başlığını da “Karacasu Toprağından” koyduk.

Bu sempozyumun atölye çalışması bölümü daha önceki yıllarda olduğu gibi Üniversitemize ait Ürkmez Sosyal Tesislerinde gerçekleşti. Bu süre on günlük bir zaman dilimini kapsıyordu ve bu nedenle olağanüstü yoğun bir çalışma temposu içinde geçti. Sanatçılar kendi deneyim ve birikimlerini meslekdaşları ve öğrencilerimiz ile paylaştılar ve ilginç projeler gerçekleştirdiler.

Sempozyumun son iki gününde de tüm ilgili sanatçı, meslekdaş, öğrenci ve sanatsevere açık bir Kolokyum düzenledik. Burada hem atölye çalışmasına katılan akademisyen- teknolog- sanatçılar kendi farklı yöntem ve deneyimlerini sundular, hem de üç üniversitenin, arkeoloji bölümlerinden katılan akademisyen- arkeologlar kendi uzmanlık alanları olan Antik Terra Sigillata atölyeleri ve üretimlerine dair bildirimler verdiler. Tüm katılımcılar için çok verimli ve aydınlatıcı olduğuna inandığımız bu kolokyuma, ülkemizin çeşitli üniversitelerinden ve meslekdaşlardan izleyici olarak da yoğun bir ilgi vardı.

Düşüncemiz, bu tür etkinliklerin salt mesleki ve sanatsal etkileşim ile sınırlı kalmayıp, insan ilişkileri ve dostlukların pekişmesi adına da çok gerekli olduğu, ayrıca da ülkemizin doğru ve üst düzeyde bir tanıtımına da yaradığı biçimindedir. Bu konuda ilgi ve desteklerin sürmesi dileğiyle.

Sevim Çizer